

Sygn. akt VIII Ca 286/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 sierpnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu VIII Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Kończal (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Izabela Bagińska

po rozpoznaniu w dniu 20 sierpnia 2014 r. w Toruniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **Gminy Miasto G. - Powiatowego Urzędu Pracy w G.**

przeciwko **P. K.**

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Grudziądzu

z dnia 19 lutego 2014 r.

sygn. akt I C 2644/13

1. oddala apelację,

2. zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 300 zł (trzysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

VIII Ca 286/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 lutego 2014 r. Sąd Rejonowy w Grudziądzu w sprawie z powództwa Gminy Miasto G. – Powiatowego Urzędu Pracy w G. przeciwko P. K. o zapłatę oddalił powództwo oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, iż w dniu 17 września 2012 r. Prezydent Miasta G., z upoważnienia którego działał Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w G., zawarł z P. K., prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą (...) umowę nr (...) w sprawie zorganizowania stażu. Na mocy umowy do odbywania stażu na stanowisku florystka skierowana została bezrobotna M. M. (§ 1 umowy). Staż powyższy odbywał się w ramach aktywizacji zawodowej osób powyżej 50. roku życia i miał trwać od dnia zawarcia umowy do dnia 31 stycznia 2013 r. Organizator stażu zobowiązał się m.in. do bezwzględnego, nie później jednak niż w ciągu 7 dni, informowania PUP o przypadkach przerwania przez bezrobotnego odbywania stażu, o każdej nieusprawiedliwionej nieobecności oraz o innych zdarzeniach istotnych zarówno dla realizacji programu stażu, jak i całej umowy (§ 2 ust. 13 umowy). Zgodnie z § 7 ust. 1 umowy pozwana zobowiązała się również do zatrudnienia po zakończeniu stażu osoby odbywającej ten staż, nie później niż w ciągu 21 dni liczonych od

dnia 21 stycznia 2013 r., na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu na okres co najmniej 3 miesięcy. W przypadku odmowy podjęcia zatrudnienia przez stażystę lub w innych uzasadnionych przypadkach, dopuszczalna była możliwość zatrudnienia innej osoby, niż odbywającej staż (§ 7 ust. 2 umowy). Organizator zobowiązany był do przekazania do PUP kopii umowy o pracę w nieprzekraczalnym terminie 7 dni od nawiązania stosunku pracy. W myśl § 9 ust. 4 umowy, w przypadku rozwiązania umowy z powodu niezrealizowania przez organizatora warunków odbycia stażu lub naruszenia warunków umowy, a także w wypadku braku zatrudnienia osoby odbywającej staż po jego zakończeniu na umowę o pracę na okres co najmniej 3 miesięcy, organizator zobowiązany został do zapłaty kary umownej, stanowiącej kwotę stypendiów wypłaconych bezrobotnemu za czas odbywania stażu, nie więcej niż 5.753,84 zł.

Skierowana przez urząd pracy M. M. rozpoczęła odbywanie stażu w (...) P. K. w dniu 17 września 2012 roku. Stażystka zaprzestała odbywania stażu z dniem 4 grudnia 2012 r. z powodu niezdolności do pracy z uwagi na stan zdrowia, o czym Powiatowy Urząd Pracy wiedział co najmniej od dnia 6 grudnia 2012 r. M. M. nie wróciła do pracy u P. K. celem zakończenia stażu. Na zwolnieniu chorobowym przebywała do dnia 8 marca 2013 roku. Decyzją Dyrektora PUP w G. z dnia 4 stycznia 2013 r. M. M. została pozbawiona możliwości kontynuowania stażu w związku z długotrwałą usprawiedliwioną nieobecnością, uniemożliwiającą zrealizowanie programu stażu. Urząd Pracy nie wskazał i nie skierował do odbycia pozostałej części stażu innej osoby. Nie wskazała jej także P. K., ze względu na nieznaną osobę spełniającą wymagania stażu w zakresie posiadanej specjalności i granicy wieku powyżej 50 lat. P. K. nie zatrudniła w terminie przewidzianym w umowie żadnej osoby na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu na okres co najmniej 3 miesięcy.

Pismem z dnia 10 kwietnia 2013 r. Powiatowy Urząd Pracy w G. zobowiązał P. K. do przedłożenia w terminie 7 dni kopii umowy potwierdzającej wywiązanie się z zobowiązania zatrudnienia osoby bezrobotnej po zakończeniu stażu pod rygorem rozwiązania umowy i zapłaty kary umownej, a wobec jej nieprzedstawienia w dniu 22 maja 2013 r. rozwiązał umowę z dnia 17 września 2012 r., a następnie wezwał pozwaną do zapłaty kary umownej w wysokości 4.407,38 zł w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwania. Suma kary umownej obliczona została jako wysokość stypendium wypłaconego M. M. w okresie od dnia 17 września 2012 r. do dnia 4 stycznia 2013 r., z uwzględnieniem składek na ubezpieczenie społeczne.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, iż nie można było zarzucić pozwanej niewykonania lub nienależytego wykonania umowy z dnia 17 września 2012 r. w sprawie zorganizowania stażu, a do rozwiązania umowy doszło bez winy pozwanej.

Faktem było, że staż M. M. nie mógł zostać ukończony z powodów zdrowotnych stażystki, istniejących od dnia 4 grudnia 2012 r., tym niemniej informację o tym Urząd Pracy posiadał już w dniu 6 grudnia 2012 r. Nie można w takiej sytuacji zarzucić pozwanej, że naruszyła postanowienia umowy, nie zawiadamiając w terminie powoda o istnieniu okoliczności uniemożliwiających kontynuację stażu (§ 2 ust. 13 umowy). Ponadto, w umowie pozwana zobowiązała się do zatrudnienia osoby bezrobotnej odbywającej staż, nie później niż 21 dni po jego ukończeniu. Wobec braku możliwości zakończenia stażu przez M. M. z przyczyn obiektywnych, jak i nieprzedstawienia przez PUP innej osoby zdolnej do jego odbycia, zdaniem Sądu Rejonowego, obowiązek zatrudnienia stażysty stał się nieaktualny. Sąd Rejonowy podkreślił w tym zakresie, iż to nie na organizatorze stażu, lecz na PUP spoczywał obowiązek wskazania osoby odbywającej staż. Poza tym, mając na względzie niezdolność do pracy M. M. trwającą aż do marca 2013 r., zatrudnienie jej od dnia 31 stycznia 2013 r. i tak było niemożliwe. Trudno przy tym byłoby oczekiwać od pracodawcy, żeby musiał zawrzeć umowę o pracę ze stażystą, który nie zrealizował programu stażu, i to z przyczyn niezależnych od organizatora stażu. Zaznaczyć jeszcze wypada, że – w ocenie Sądu – nie można traktować negocjacji podjętych przez pozwaną z PUP jako uznanie roszczenia, ale jako chęć polubownego rozpoznania sporu na drodze pozasądowej.

W konsekwencji Sąd Rejonowy uznał, iż pozwana nie naruszyła postanowień umowy w sprawie zorganizowania stażu (§ 9 ust. 1 i 3 oraz § 7 umowy), w związku z czym nie mogła zostać wobec niej zastosowana sankcja w postaci kary umownej, przewidzianej w § 9 ust. 4 umowy. Rozwiązanie przedmiotowej umowy nastąpiło de facto z powodu niemożliwości świadczenia, niezawinionej przez żadną ze stron (art. 495 k.c.), tj. niezakończenia stażu przez osobę

bezrobotną i niemożności jej zatrudnienia z przyczyn zdrowotnych. Przesłanki do odpowiedzialności pozwanej w świetle art. 471 k.c. nie zostały spełnione, co skutkowało oddalenie powództwa.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł z kolei na zasadzie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. odciążając powódkę poniesionymi przez pozwaną kosztami zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka Gmina Miasto G. – Powiatowy Urząd Pracy w G. zaskarżając orzeczenie w całości i wnosząc o jego zmianę i orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za I i II instancję.

Powódka oparła apelację na zarzucie naruszenia art. 495 k.c. wskazując, iż wbrew przyjęciu przez Sąd Rejonowy zawarta między stronami umowa nie jest umową wzajemną oraz art. 471 k.c. poprzez błędne uznanie, iż do niewykonania zobowiązania doszło z przyczyn za które nie ponosi ona odpowiedzialności. Apelująca wskazała, iż wykładnia art. 471 k.c. winna uwzględniać charakter łączącej strony umowy, do której należało odnieść również przepisy prawa administracyjnego – art. 53 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2009r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych, które w § 9 ust. 2 pkt 3 przewiduje możliwość pozbawienia bezrobotnego możliwości kontynuowania stażu w przypadku usprawiedliwionej nieobecności i niemożności zrealizowania programu. Powyższe nie jest jednoznaczne z rozwiązaniem umowy o przeprowadzenie stażu, a organizator stażu może i powinien podjąć działania w celu znalezienia innej osoby, która mogłaby ten staż dokończyć. Pozwana z tego obowiązku się nie wywiązała, mimo świadomości konsekwencji, które przy jej ocenie jako przedsiębiorcy winny być bardziej rygorystyczne. Apelująca podniosła, iż przerwanie stażu przez osobę bezrobotną nie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności. Nie jest to choroba dłużnika, a tylko ta mogłaby stanowić usprawiedliwienie w świetle art. 471 k.c.

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o jej oddalenie jako bezzasadnej oraz zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja powódki nie była zasadna i nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy w prawidłowy sposób ustalił stan faktyczny w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia sprawy, wyciągając z niego zasadne wnioski prawne. Sąd Okręgowy poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia i rozważania podziela uznając, iż umowa zawarta przez powódkę z pozwaną z dnia 17 września 2012 r. nie dawała podstaw do tego, aby w bezspornych okolicznościach sprawy, które ustalił Sąd I instancji, domagać się zwrotu wypłaconego świadczenia.

Wbrew zapatrywaniom apelującej wskazać w pierwszej kolejności należy, iż umowa w sprawie zorganizowania stażu, jaką strony zawarły w dniu 17 września 2012 r., jest rodzajem umowy cywilnoprawnej, a kwestie związane z jej zawarciem wykonywaniem, czy rozwiązaniem pozostawione są swobodzie stron (por. wyrok NSA z dnia 17 stycznia 2014 r., I OSK 135/13; por. też J. Wrątny, Prawo pracy a bezrobocie, artykuł PiZS 2005/8/2), a tym samym przez te ustalenia oceniane na gruncie prawa cywilnego. Natomiast w stosunku do osoby bezrobotnej organizujący staż nie jest w ścisłym znaczeniu pracodawcą, strony nie zawierają stosunku pracy, a osoba przyjęta na staż nadal legitymuje się statusem osoby bezrobotnej. W stosunku do jej osoby muszą natomiast zostać zachowane warunki stażu wymienione w powołanym w apelacji art. 53 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w brzmieniu obowiązującym w spornym okresie wprowadzonym ustawą z dnia 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2009 r., nr 6, poz. 33). Kwestie dotyczące szczegółowego sposobu i trybu organizowania stażu uregulowane są z kolei w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych.

Sąd Rejonowy, wbrew zarzutom apelującej, nie pominął powyższej regulacji albowiem została ona wprost wprowadzona – w istotnym zakresie – do treści umowy z dnia 17 września 2012 r. Paragraf 9 ust. 1 i 2 umowy stanowią odzwierciedlenie § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia, również zezwalające staroście – w niniejszym przypadku Prezydentowi Miasta G. – z urzędu pozbawić bezrobotnego możliwości kontynuowania stażu w przypadku usprawiedliwionej nieobecności uniemożliwiającej zrealizowanie programu. Taka decyzja zapadła w stosunku do M. M. wobec jej długotrwałej niezdolności do pracy, o czym pozwana poinformowała powódkę w terminie spełniającym wymogi § 2 pkt 13 umowy, tj. bezzwłocznie, nie później niż w ciągu 7 dni. Pozwana swoje obowiązki w tym zakresie wypełnia, zaś z treści umowy nie sposób wywieść, aby jej odpowiedzialność obejmowała również okoliczności powstałe po stronie osoby odbywającej staż.

Pozwana zgodnie z umową zobowiązała się do zapewnienia należytej realizacji stażu konkretnie skierowanej do jego odbycia i wyznaczonej przez Prezydenta Miasta G. osobie, a po jego ukończeniu do zatrudnienia „osoby bezrobotnej odbywającej staż w ramach niniejszej umowy” w ramach co najmniej trzymiesięcznej umowy o pracę. Skierowana przez powódkę osoba bezrobotna przedmiotowego stażu bezspornie nie odbyła i rzeczywiście z umowy wynika, iż w takiej sytuacji pozwana winna zatrudnić inną osobę. Paragraf 7 ust. 2 umowy przewidywał mianowicie, iż w przypadku odmowy podjęcia zatrudnienia przez osobę odbywającą staż lub w innych uzasadnionych sytuacjach – dopuszcza się możliwość zatrudnienia innej osoby niż wskazana w umowie „na zgłoszone wolne miejsce pracy”.

Pozwana, co nie zostało zaprzeczone przez powódkę, starała się o pozyskanie innej osoby do ukończenia stażu zwracając się w tym celu do dyrektora PUP i otrzymując odpowiedź, iż nie ma takiej osoby spełniającej kryteria w ramach programu, którym był objęty staż (aktywizacja 50+). Niezrozumiałym jest w takiej sytuacji zarzut skierowany przeciwko pozwanej, iż nie dochowała należytej staranności w pozyskaniu osoby w miejsce M. M., której nie była w stanie wskazać powódka, dysponująca najszerszą wiedzą w tym zakresie w ramach swojej działalności pośrednictwa pracy. **Powódka** – w świetle umowy – **przyznała sobie prawo do wskazania osoby skierowanej do odbycia stażu u pozwanej**. To również powódka wypowiedziała umowę z tak wskazaną stażystką, a zatem na niej ciążył obowiązek skierowania innej osoby w jej miejsce. **Z umowy wynika wyraźnie, iż ma to być osoba wskazana przez Prezydenta Miasta G.** Pozwana na taką osobę oczekiwała, dopełniając ciężących na niej obowiązków zgłoszenia problemów w odbywaniu stażu przez pierwotnie wyznaczoną osobę. Powódka, co również bezsporne, innej osoby nie wskazała, a oczekiwanie, iż pozwana sama taką osobę znajdzie bądź zatrudni M. M., która z uwagi na stan zdrowia nie odbywa stażu i była niezdolna do pracy w ciągłości do 8 marca 2013 r., a zatem w dacie, w której taka umowa zgodnie z § 7 ust. 1 umowy winna zostać zawarta, była nieuzasadniona i nie znajdująca podstawy w świetle postanowień umowy z dnia 17 września 2012 r. Powyższe rzutowało zaś na nieprawidłowość rozwiązania przez powódkę umowy z powołaniem się na § 9 ust. 3 i żądanie zapłaty karty umownej w myśl § 9 ust. 4 umowy. Pozwana, co zostało prawidłowo ocenione przez Sąd Rejonowy, odpowiedzialności za ostatecznie nie spełnienie celu umowy nie ponosi, a tym samym wobec nie spełnienia przesłanek art. 471 k.c. żądanie zapłaty kary umownej należało ocenić jako nieuzasadnione.

Apelacja strony powodowej jako w całości bezzasadna podlegała oddaleniu, o czym orzeczono na podstawie art. 385 k.p.c. w I punkcie sentencji.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd orzekł po myśli art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i § 6 pkt 3 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013r., poz. 490).